

Pedagoginės
Aktualijos
Piličiausko
Akimis

Nr. 34

Egoizmas pavojingai žlugdė ir tebežlugdo visų amžiaus tarpsnių žmones, visas tautas ir valstybes... Kuo ilgiau tęsiasi šis žalingas poveikis, tuo sunkiau iš jo, tarytum iš narkotinės priklausomybės, vadautis... Išsivadavimo trukmė atvirkščiai proporcinga kiekvieno mūsų, o taip pat valdžios vyrų ir tautos vadų IQ...

2008 m. gruodžio 1 d.

PAPA-34

Pagrindinė **Linkėjimo** tema – laukimas, kuri siejama su Advento nuotaikomis: laukiame ateinant... – Ko? – Krikščioniškai tautai derėtų laukti ateinant JO, nešančio Meilės dovaną visai žmoniškai. Tačiau ir be sociologinių tyrimų aišku, kad šiandien dauguma tautiečių laukia ateinant žemiškojo mesijo – naujo Premjero, kuris juos išvaduos iš slegiančios finansinės ir ekonominės krizės... Taigi tenka pripažinti: nors būsenose sąsajų esama, tačiau turinio ir vertybių lygmenyse – skirtumai akivaizdūs. Nebent Lietuvos Vaikas laukia ateinant vertybių, artimų tikrajai Advento dvasiai. Todėl, manyčiau, verta išsiklausyti į jo lūkesčius ir juos įprasminti konkrečiais darbais...

Aktualijos turinys, viena vertus, prilygsta tradiciniam, - jau metus laiko įgyvendinamo Projekto siekiui – „Apsispręskime dėl ugdymo principų“. Antra vertus, šis raginimas taip pat susijęs su aukščiau minėtu adventiškuoju laukimu: ateina naujasis švietimo ministras! Todėl, suprantama, magą žinoti, kurlink jis pasuks švietimo reformos vairą, kokias vertybes įvardins prioritetinėmis... Ar sulauksime radikalių permainų – „liberalizuotos švietimo vadybos“, ar ir toliau skęsime pedagoginių skandalų pinklėse, smurto liūne? Todėl šį kartą Aktualijos pavadinime taip pat slypi laukimo esmė: „**Dešimtas fiasko? arba Patarimai sūnui, panorusiam tapti švietimo ministru...**“

Mokytojų praktikų pamėgtame skyrelyje **Praktikumas** toliau publikuojamos temos iš Klasės auklėtojo knygos „Gėrio ir Grožio link“. Šį kartą Lolita Navickienė pateikia minėto metodinio leidinio 3.5.4. temą, kurioje siūloma su mokiniais aptarti Tikėjimo ir religijos svarbą bei Laisvo pasirinkimo reikšmę. Šiuos auklėjamuosius uždavinius autorė tradiciškai įgyvendina menų (L. Navickienės siužetiniai dialogai „Naujas dėstomas dalykas“, „Ėjimas apšviestu keliu“, „Vazos žiedimas“, „Trys žirgai“ ir A. Navicko muzikinė pjesė „Gyvenimas pagal Jį“) integracijos pagrindu.

Skyrelyje **Auklėjimo baruose** Telšių „Kranto“ vidurinės mokyklos mokytoja Rita Šilanskienė dalijasi patirtimi, sukaupia skleidžiant Klasės auklėtojo knygos „Grožio ir Gėrio link“ idėjas tiek savo mokykloje, tiek ir už jos ribų. Straipsnio **Geras žmogus – ne profesija?** Autorė – aktyvi Projekto „Pilietinių ir demokratinių vertybių ugdymas taikant inovatyvius metodus“ dalyvė, kuriai buvo suteiktas Auklėjamojo proceso lektorės-ekspertės (APLE) statusas.

Reklamos skiltis šį kartą skiriama **Muzikinio sveikatinimo mokyklėlei „SVEIKUTIS“**, kurios idėjos nors yra reikšmingos įvairiais aspektais (individualaus žmogaus sveikatai, jo asmenybės vystymuisi, o drauge – ir visos visuomenės sociokultūrinei raidai), tačiau dar labai menkai tautiečių išsąmonintos. „Sveikutyje“ sėkmingai muzikuoja nėščiosios, 3 – 7 mėnesių kūdikėliai ir 8 – 14 mėnesių mažyliai, muzikinės psichosavireguliacijos programos galimybes medituodami išnaudoja suaugusieji... Atkreiptinas muzikos mokytojų dėmesys: gręšiančios bedarbystės atveju ar šiaip profesinės kompetencijos puoselėjimo tikslu verta pagalvoti apie savo naujų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių plėtros galimybes...

Žiupsnelis „antireklamos“: PAPA-33 numeryje kvietėme kolegas dalyvauti žymaus humanistinės pedagogikos kūrėjo Šalvos Amonašvilio seminare (2008 m. lapkričio 22–26 d.) Šiauliuose. Tačiau dėl objektyvių priežasčių (lektorius negavo vizos į Lietuvą) **seminaras preliminariai perkeliamas į 2009 m. balandžio 4–8 d.** Išsamiau žr.: www.humanistinepedagogika.lt

Nuoširdžiai,

Albertas

2008 m. gruodžio 1 d.

Gerb. Skaitytojau, Mielas Kolega,

Laiko Ratas, nešdamas mūsų kūnus ir mūsų likimus, artėja prie stotelės, kurios pavadinimas – „Adventas“ – *Atėjimo* laukimo metas... Šventoji Šeima laukia Jo atėjimo... Rytų Išminčiai taip pat laukia Jo atėjimo... Jis – MEILĖ... Žydų tauta viltingai laukia galingo žemiškojo karaliaus, išvaduosiančio ją iš Romos priespaudos... Vietininkas Erodas drebdamas iš baimės laukia varžovo, konkurento... O ko šiandien laukia Lietuva ir mes, jos žmonės?

Prieš atsakant į klausimą norėčiau pirmiau kreiptis į tuos, kurie perskaitę šią preambulę nejučia susiraukė ir pagalvojo: „Ir vėl be religinio konteksto negalima apseiti...“ Pasi teisinti norėčiau paprastu argumentu – jame, tame kontekste, labai gausu išsikristalizavusios gyvenimiškos išminties, kuria nepasinaudoti – tolygu išradinėti dviratį... Tiesa, spekuliacijos šios srities Išmintimi (kai, pavyzdžiui, ja netiki, arba vadovaujiesi tik nuogirdomis...) negailestingai apnuogina tokio asmens moralinius įsitikinimus, tuštoką vertybių plokštumą... (Prisiminkime atvejį, išryškėjusį neseniai vykusių Seimo Pirmininko rinkimų naktį, kai manipuliavimas Dekalogo vertybėmis vos nesužlugdė jauno politikos karjeros...)

Grižkime prie minėto klausimo... *Ko šiandien ateinant laukiame mes, Lietuvos žmonės: 1) Meilės sau ir kitiems ar 2) išmintingo Premjero, kuris stebuklinga pasakų lazdele pašalins baugias buitines problemas?* Akivaizdu, atsakymas negali šimtu procentų atspindėti visų šalies gyventojų interesų ar lūkesčių... Tačiau „paieškoti versijų, liudijančių bendrą socialinį ar pedagoginį vardiklį“, manyčiau, būtų ir tikslinga, ir išmintinga...

Drįstu teigti, jog daugelis Lietuvos žmonių viltingai laukia naujo Premjero atėjimo, sėkmingai ištrauksiančio juos iš kraupios finansinės ir ekonominės krizės nasrų... Kitais žodžiais, žemiškojo mesijo, kuris nedelsdamas sumažins mokesčių sąskaitas ir pagerins akivaizdžiai pablogėjusias gyvenimo sąlygas... Taigi, galėtume pasakyti: šios mūsų viltys labai primena anų laikų žydų lūkesčius (kurie, kaip žinia, tąkart neišsipildė...).

Ką būtų galima patarti šiems tautiečiams, kurie rankose turi neabejotinai „tuščią loterijos bilietą“, tačiau vis tiek nepraranda vilčių, adresuojamų žemiškajam mesijui, ir laukiantiems jo atėjimo? – Tikėtina, jog dažnas jų, ką jam bepatartum, pasakys – „Viltis miršta paskutinė“. Tesaugo šią nuostatą jo žmogiškoji atmintis. Juolab, kad kartais gyvenime tenka kiekvienam šia patirtimi pasinaudoti. (Beje, šio Linkėjimo pabaiga tai pat bus grindžiama nuoširdžia Viltimi...) Ir vis tik tvirtai tikiu, kad šiuo metu mums geriau būtų prisiminti kitą išmintį: „Žmogus gyvas ne vien duona, bet ir kiekvienu žodžiu, kuris ateina iš Dievo lūpų!“ (Mt 4,4).

Leiskime sau mažytę improvizaciją. Sakoma: „Dievas yra Meilė...“, „Mylėti Dievą, reiškia mylėti žmones...“, „Tas, kuris sakosi mylįs Dievą, bet nemyli žmonių, didžiai klysta“... Tai gal artėjanti ekonominė ir finansinė krizė – puiki proga tolesnei moralinei improvizacijai ir jos galimoms pasekmėms apmąstyti? Pateiksiu tik vieną pavyzdį. Jau senovės stoikai teigė: jeigu negali pakeisti gyvenimo, keisk požiūrį į jį. Mūsų būsimų buitinių krizių kontekste galima būtų pasakyti ir taip: kaip pavadinsi savo gyvenimą – rojumi ar pragaru – taip ir gyvensi... Tai ar verta laiką gaišti apsisprendimui, kai prioritetai, bent jau inteligentui, turėtų būti akivaizdūs? Pradėkime daugiau šypsotis mūsų kelyje sutiktajam artimui, kaimynui... Šypsena netruks mutuoti į Meilę Žmogui, Pagarbą jam ir Pagalbą nelaimės ištiktajam... Juk, sutikime, mums nebus lemta išgyventi Leningrado blokadą ar ne-

seniai paminėtą Ukrainos badmetį... Tai ar verta panikuoti dėl pabrangsiančios duonos, jeigu „ne vien ja žmogus gyvas“?

Tačiau būtent šioje vietoje mus turėtų jaudinti kitas – išskirtinis, ko gero mūsų tautinį identitetą liudijantis dalykas. Tai – lyg ir nacionalinis ypatumas, apie kurį labai nesinori kalbėti, tačiau tai daryti verčia akivaizdi būtinybė. Turiu galvoje mūsų *abejingumą* artimui, *pyktį* ar net *neapykantą* žmogui. Vietoje argumento pateiksiu vėl tik vieną iškalbingą pavyzdį, kurį neseniai (2008 11 19) Lietuvos Respublikos Seime renginio „Vaiko teisės vaikų globos namuose. Ar taip yra?“ metu papasakojo Rimantė Šalaševičiūtė. Dageliui žinoma Vaiko teisių apsaugos kontrolierė dalijosi tokiais įspūdžiais.

Neseniai grįžau iš Armėnijos, Azerbaidžano, Gruzijos, Ukrainos,- pasakojo gerb. R. Šalaševičiūtė. - Aplankiau ir tų šalių vaikų globos namus. Žinote, pastebėjau didžiulį skirtumą: tenykščiai vaikai gyvena akivaizdžiai blogesnėse sąlygose ir valgo prastesnį negu mūsų vaikai maistą. (Atrodo, jų situacija primena pirmuosius mūsų Atgimimo metus...) Galėtume džiaugtis lietuvičių vaikų laime... Tačiau to daryti neleidžia akivaizdus nemalonus faktas: tenykščiuose vaikų globos namuose susiklostę žymiai šiltesni santykiai tarp pačių vaikų, tarp ugdytinių ir ugdytojų... Jie vaikšto susikibę rankomis, bičiuliškai kalbasi, dalijasi įspūdžiais... Nejučiomis pradedi jiems pavydėti...,- baigė pasakoti kelionės impresijas R. Šalaševičiūtė.

Mielas Skaitytojau, ar šis pavyzdys nepatvirtina aukščiau minėtos tezės, jog „Žmogus gyvas ne vien duona, bet ir...“? Ar ne pats metas susimąstyti, ko Advento prieigose ir jo metu ateinant laukia mūsų Vaikas? – Tikėtina, jam mažiausiai rūpi žemiškojo mesijo atėjimas ar buitiniai „žydų tautos rūpesčiai“ ... Jis ilgisi *žmogiškųjų santykių, trokšta Meilės, Atjautos, Pagarbos,- vertybių, kurių už jokių pinigų nenusipirksi*. Ir kurioms, beje, milijonų nereikia... Reikalingi ugdytojai, turintys Širdį, kupiną Žmogiškųjų jausmų... Tačiau, pasirodo, tokių pedagogų – akivaizdus deficitas! Ir, pasirodo, jis prasidėjo dar prieš finansinę ir ekonominę krizę! O tai reiškia, kad įklimpusiems į egoizmo klijų masę bus ypač sunku išgyventi artimiausių metų galimus sunkumus ar nepriteklus...

Ką gi: belieka prisiminti patarimą – „Viltis miršta paskutinė“ ir įsiklausyti į šį Lietuvos Vaiko skundą, prašymą. Ir, beje, jame išreikštą Viltį...

Priekabiaujam... Vienas kitą smaugiam...
Nekenčiam kontrolinių... Ir taip kasdien –
Jokio žmogiškesnio tikslo... Juk vis vien
Mes tiktai žiaurėjam, gyvulėjam...

Ko aš laukiu? – Gal stebuklo švento,-
Kad staiga gūdžioj tamsoj žvaigždė sušvis
Ir apšvies mūs protus iškili mintis:
„Vaikai, baikit smurtą tą nelemtą!“

Mokytojau, Tu tikrai galėtum
Žvaigždę tą įziebt, jei panorėtum...

x x x

Gal išties Adventas teikia Viltį:
„Žmogų galima tikrai pamilti“ ...

Mielas Kolega,

linkiu Advento metų skirti principingam apsisprendimui – *ko aš laukiu ateinant?* – Tarkim,- *Laimės!* Tačiau tąsyk vėl reikėtų apsispręsti,- *Laimės, patiriamos: 1) būties ar 2) buities lygmenyse?* Akivaizdu, jog išlieka Tavo pasirinkimo teisė. Tačiau aš sau pasilieku pareigą priminti: apsisprendęs ieškoti laimės buitiniuose dalykuose, jos tikrai nepatirsi, nes ji, lyg kokia koketė, Tave vilios savo nepasotinamumu,- visada šalia atsiras turtingesnis, kurio turtai nuolat kels Tavo pavydą, apmaudą, pyktį... Pasirinkęs žmogiškosios būties lygmenį, netruksi patirti Laimės jausmo potyrius: geranoriškai išdalinti žmonėms Meilės turtai teikia tokias dideles palūkanas, su kuriomis joks bankas negali susilyginti... Tau negresia jokie krizių ar negandų metai, nes Tavų vertybių nepasiekia jokie vagys, bankrotai ar eroziją keliančios rūdys... Ir svarbiausia: Tu nuolat matai dėkingas mokinių, jų tėvų ir kolegų akis...

Ką gi, Adventas – Išmintingo pasirinkimo metas. Kurlink orientuosime mūsų Viltis? – Mūsų teisė ir pareiga rinktis...

Nuoširdžiai,

Albertas

2008 gruodžio 1 d.

Atgal

KURKIME ATEITĮ DRAUGE!

Aktualija

DEŠIMTASIS FIASKO? arba PATARIMAI SŪNUI, PANORUSIAM TAPTI ŠVIETIMO MINISTRU...

Pirmiausia prisipažinsiu, kad sūnaus neturiu... Tačiau jeigu aš jį turėčiau ir jį mylėčiau, o jis staiga panorėtų tapti vyriausiuoju švietimo kaitos strategu, tai aš nuoširdžiai jam patarčiau: Sūneli, šios pareigos tradiciškai veda ne į olimpą, o į ... ešafotą. Tapti ministru - tolygu kišti galvą į kilpą... Klaus, kodėl? – Ogi todėl, kad *moralės* aspektu taip atsitiko jau, berods, su devyniais ŠMM vadovais, Nepriklausomybės metais vadovavusiais švietimo pertvarkai. Netiki? – Štai kaip jų, susirinkusių 2008/2009 m.m. išvakarėse į sambūrį, darbą vertina pedagoginė visuomenė: „švietimo raida nuo bendrosios visuomenės raidos atsilieka. Todėl ir savo paskirties neatlieka taip, kaip derėtų“ (*Dialogas, 2008 09 05*).

Verta, Sūneli, įsiklausyti ir į tame sambūryje išsakytas pavienių buvusių ministrų nuomonės (žr. *Dialogas, 2008 08 29*): „Pasiekti rezultatų, kuriuos numatė Valstybės švietimo strategija, deja, nepavyko“ (R. Žakaitienė); Kol švietimo bendruomenės problemos netaps visuomenės problemomis, švietimo pertvarka nebus sėkminga (K. Platelis); „Lietuvos vyriausybė dar neturėjo

vadovo, kuris išmanytų švietimo reikalus“ (V. Spurga); „Švietimo kaita nuėjo daugiau į techninius, ūkinius sprendimus. Laikas grįžti prie švietimui Nepriklausomybės pradžioje keltų uždavinių“ (D. Kuolys)...

Verta įsiklausyti ir į nuomonę „iš šalies“. Štai „Santaros-Šviesos“ suvažiavimo (*Alanta, 2008 birželio 26–29d.*) dalyviai teigė: „Švietimas, kaip projektas, jau dabar yra apskritai žlugęs, o tęsiasi tik iš inercijos“; „Reforma su pedagogika neturi nieko bendro – tai greičiau socialinės patologijos sritis“; „Šioje sistemoje ir pedagogai, ir mokiniai jaučiasi nemotyvuoti ir nesaugūs“; ir kt. (*Dialogas, 2008 08 01*).

Suprantama, esant tokiems strategų prisipažinimams ir pašaliečių vertinimams, J.E. Prezidentui V. Adamkui belieka apibendrinti situaciją: „Todėl šiandien visuomenė nepasitiki jau ne tik švietimo reforma, bet ir pačia švietimo sistema“ (*Dialogas, 2008 09 05*).

– Sūneli, negi nori būti dešimtuoju strategu – „nesėkmių džentelmenu“, patirsiančiu fiasko? Beje, žinok: man gaila ne vien

tavosios galvos, bet ir tų gyvybių ar suluošintų gyvenimų, kuriuos dėl netikusios švietimo reformos pasiglemžia žiaurus Likimas... Juk, suprask, moralinė atsakomybė tenka nevykėliams strategams... Ir niekaip negaliu suprasti, kodėl girtam policininkui automobiliu sutraiškiaus tris vaikus, garbingai atsistatydina Vidaus reikalų ministras ir Generalinis policijos komisaras, o chroniškai dėl švietimo reformos klaidų žudantis vaikams ar jiems žudant kitus, kaltų nėra, niekas neatsistatydina...¹

□ □ □

Regiu, Sūneli, manieji argumentai tavojo donkichotiško užsidedimo neužgesina... (Skaitytojas turės pagrindą ištarti: „Argi suaugę vaikai klauso tėvų“ ...) Jeigu *taip*, tada aš keičiu savo poziciją. Dabar ji bus kitokia...

– Sūneli, sveikinu Tavo drąsą ir pilietinę poziciją, kadangi rizikuodamas savo galva degi ryžtu bandyti optimizuoti švietimo situaciją, neutralizuoti priežastis, įklampinusias šalies vaikus ir jų tėvus,- visą švietimo bendruomenę ir visuomenę į nelaimių ir nesėkmių liūną. Tuomet privalau nurodyti bent keletą svarbiausių priežasčių, kurių, mano galva, nesugebėjo pašalinti „nesėkmių džentelmenai“ – tavo pirmtakai ministrai, ir pateikti keletą rekomendacijų, kurias įvykdžius, manyčiau, Tu galėtum išvengti „dešimtojo nevykėlio“ statuso.

Svarbiausia priežastis slypi štai kur. Beveik visi tavo pirmtakai, Sūneli, buvo politikai, apie bendrąją mokinių ugdymą turėję labai kuklų supratimą – nuojautą, kurią jiems suponavo jų vaikai arba anūikai. Neminę pedagoginio molio mokykloje ir nevalgę joje mokytojo duonos, šie ministrai įgydavo „ne specialisto“ etiketę, kuri vers-

davo juos tylėti tada, kai generaliniame štabe reikėdavo pagrįstai ir garsiai šaukti...

Sakysi, Sūneli, nematai čia jokios problemos? Galvoji, kad politikui svarbu bendra išmintis, vadybinė patirtis, piliečių interesų išmanymas, altruistinis tarnavimas visuomenei, tautai, valstybei?.. Sutinku... Priimu ir kitą tavo argumentą, kad, pavyzdžiui, Krašto apsaugos ministerijai neseniai sėkmingai vadovavo medikas... Taigi,- taip pat ne specialistas. Tačiau turiu paminėti ir esminį skirtumą tarp šių dviejų – ŠMM ir KAM - institucijų. Kariškiai turi Generalinę štabą, kuriame dirba profesionalai, betarpiškai ragavę parako kvapą Afganistane, Irake, Kosove, Vietname... Gi Švietimo ministerijos generalinis štabas – kabinetiniai „kūrėjai“, kuriems kūrybinis produktas visada gaunasi „steriliai tobulas“, nekeltantis jokių problemų. Jų misija, šių „specialistų“ įsitikinimu, kurti idėjas, t.y.- pateisinti savo buvimą vis naujų popierių lavinose². Neatsitiktinai pasipiktinusi visuomenė teigia: „Pusę visų įsakymų švietimo skyrių vedėjai pasirašo dėl pedagogų atestacijos. Nesunku įsivaizduoti, kokią „popierizmo“ mokyklose audrą jie sukelia“ (*Dialogas*, 2008 11 21).

Liūdniausia yra tai, kad šie „alla specialistai“ per 20 Nepriklausomybės metų sukūrė tokį popierinį švietimo monstrą, kuriame neliko vietos nei Mokytojo, nei Vaiko, nei jo Tėvų asmenybėms... Galima pasakyti ir taip: šie apsišaukėliai „specialistai“ pagimdė ir užaugino tokį dvasios ir kūno paliegėlį, kurį jau seniai reikėjo operuoti, tačiau šiai misijai „kūrėjų“ ranka nekyla. (Nes mama, kaip žinia, savo vaiko operuoti negali...)

¹ Beje, daug teiginių, kuriuos čia ką tik išsakiau, jau buvo publikuoti PAPA numeriuose, tačiau, žinau, Tau jų neteko skaityti, todėl šiuo atsakingu Lietuvos švietimui metu leidau sau juos pakartoti...

² Pameni, Sūneli, pasaką apie nuliūdusius peliukus, prašiusius Apuoką patarimo, kaip jiems apsisaugoti nuo kačių, lapių ir kitų niekadėjų? – Išminčius jiems patarė pasekti ežio pavyzdžiu – užsiauginti spyglius... Apsidžiaugę peliukai klausė metodinio patarimo – *kaip?* – Pyktelejęs Apuokas išdidžiai atsakė: aš esu strategas! Man nepriklauso idėjų įgyvendinimo metodika...

O gal kitokios Mokyklos neverta tikėtis? Juk ŠMM departamento direktorius A. Plikšnys, analizuodamas probleminį klausimą „Ar saugus mūsų vaikas mokykloje?“ (2008 10 06, LTV) susijaudinusią visuomenę ramino tuo, kad mokinių smurto atvejų buvo ir antikos ir viduramžių laikais...(?!). Sunku pasakyti, ar tai visiškai dabartinės situacijos neišmanymas, ar sąmoningas abejingumas bujojančiam blogiui („stručio taktika“)?

Beje, dabartinis vadovavimas švietimo reformai ir visai bendrojo ugdymo sistemai akivaizdžiai liudija faktą: gyvename autoritarinėje, bet ne demokratinėje valstybėje. – Matau, raukai, Sūnau, ir netiki. Pabandyčiau įtikinti: pažvelk į žemiau talpinamą lentelę ir suprasi, kaip juda pedagoginės inovacijos autoritarinėje ir demokratinėje visuomenėje... Akivaizdu, kad mes gyvename pagal „kairės pusės“ nuostatas,- ŠMM tik siunčia instrukcijas, tik siunčia... Apatiniai sraigteliai tik šių reikalavimų dėka ir sukasi: nebūk instrukcijų – visas ugdymo procesas sustos...

Autoritarinė sistema	Fizinis ar juridinis subjektas	Demokratinė sistema
	švietimo ministerija	
↓		↑
	švietimo skyrius	
↓		↑
	mokyklos vadovas	
↓		↑
	mokytojas	
↓		↑
	mokinys	
↓		↑
	tėvai	

Matai, Sūnau, kokios gajos autoritarizmo tradicijos mūsų švietimo sistemoje,-mechanizmas išliko ir „nepriekaištingai“ veikia,- veikia laistomas mūsų vaikų ir jų

tėvų ašarom, maitinamas mokytojų keiksmis ir jų skausmu³...

Nesunku suprasti, kad dabar „ant galvos stovinčią mūsų mokyklą“ būtina pastatyti „ant kojų“. Suprantama, tik tuo atveju, jeigu norėtume pretenduoti į demokratinės visuomenės statusą... Tokioje, t.y. demokratinėje valstybėje tėvai jaučia didelę atsakomybę už jų vaikams diegiamas vertybes ir todėl aktyviai dalyvauja parenkant ugdymo prioritetus. Kitais žodžiais, *gimdytojai sprendžia, kokias norėtų matyti savo atžalas*: ar prifarširuotus žiniomis negyvus karpnius, kurie negali plaukti⁴, ir kuriems svetimos bendražmogiškosios vertybės (nes jų vienintelis idealas – 100 balų...)? O gal išmincingus ungurius, lanksčiai judančius 21-ojo amžiaus problemų labirintuose, t.y. jaunuolius, gebančius turimas žinias taikyti praktikoje (o reikalingas naujas – savarankiškai įgyti kad ir Google lankose...)? Ir dar akivaizdus vienas ypač svarbus skirtumas: „unguriukai“ gerbia Žmogų, myli artimą ir jį atjaučia, o reikalui esant – jam padeda...

Vėl regiu skepsį tavo veide, mielas Sūnau (liudijantį mūsų tėvų abejingumą?). Todėl vietoje loginių argumentų pateiksiu konkrečių pavyzdžių, atpalaiduosiančių nuo pakartotinio dviračio išradinėjimo...

Suteikiu žodį Danijos tėvų organizacijos bei European Parents Association viceprezidentei Solveigai Gaarsmand, prieš keletą metų viešėjusiai mūsų šalyje ir bandžusiai protinti Lietuvos švietimo strategus, mokinių tėvus, visuomenę. (Deja, tąsyk mes jos geranoriškų patarimų neišgirdome...)

„Mums rūpi ne tik vaikų elgesys, bet ir mokytojų taikomos bausmės, jos dažnai būna neadekvačios vaikų nusižengimams. <...> Netinkamas vaikų elgesys dažnai yra simptomas, kad toje mokykloje kažkas ne-

³ Beje, šios lentelės kairėje pusėje, viršuje, trūksta dar CK plenumo ir generalinio sekretoriaus institucijų, kurių nenurodžiau, nes šiuo metu jų nėra...

⁴ Tai yra, negali atsakyti net į elementarius TV laidos „Klausimėlis“ klausimus...

gerai. Gal reikia ne apie naujas bausmes vaikams kalbėti, o tobulinti ugdymo procesą? <...>

Mokyklų tarybose tėvai turi absoliučią daugumą. Tipinės danų mokyklos tarybą sudaro 7 tėvai (vienas jų – pirmininkas), du moksleiviai ir du mokyklos darbuotojai (vienas jų – mokytojas). Mokyklos direktorius ir jo pavaduotojas irgi priklauso tarybai, bet balso teisės neturi. Vis dėlto danų tėvai savo galia nepiktnaudžiauja, vengia nuolatinio kritiko vaidmens ir konfliktų su direktoriais (šių interesus gina mokyklų vadovų asociacija)⁵. <...>

Nacionalinei danų tėvų asociacijai priklauso ir nario mokesčių moka per 90% visų šalies mokyklų. Finansų ministerija asociacijai kasmet skiria apie 100 000 Lt dotaciją. Beveik dvigubai didesne suma už įvairią veiklą bei tėvams šviesti parengtą medžiagą atsilygina Švietimo ministerija. <...> Asociacija turi specialiai paruoštą lektorių grupę, kuri važinėja po mokyklas; leidžia mėnesinį žurnalą, kuriame pasakojama apie tėvų veiklos mokyklose galimybes. Padedame ir tėvams, kurių vaikai skundžiasi, kad mokytojai juos užgaulioja.<...>

Ataskaitą apie mokyklų veiklą steigėjams pateikia ne mokyklų vadovai, o tėvai.<...> Esame prieš vertinimą pažymiais, norime, kad vaikai mokytųsi spręsti kylančias problemas, o ne standartinius uždavinius.<...> Mokyklų tarybos, t.y. tėvai, pagal įstatymų reikalavimus formuluoja mokyklos strategiją bei tikslus, o tie pedagogai, kurie tam nepitaria, arba yra nepajėgūs jų įgyvendinti, pasitraukia“ (*Dialogas*, 2005 06 10).

– Dar ne viskas, mielas Sūnau. Suteikiu žodį Alytaus Putinų vidurinės mokyklos

⁵ Mieli kolegos mokytojai ir mokyklų vadovai, nesibaiminkite tėvų: turime gražios patirties, kaip pelnyti jų pagarbą ir pasitikėjimą, t.y., kaip dabartinius „tėvus-teisėjus“ ir „tėvus-prokuratorus“ paversti „tėvais – mokyklos advokatais“... Tačiau tai – atskira kalba...

direktoriaus pavaduotojai Vytai Šiugždienei, praėjusią vasarą pabuvojusiai Šveicarijoje. Kolegę šios šalies „ugdymo sistemos pranašumai <...> taip sužavėjo, kad grįžusi iš kelionės pareiškė: liaudies išminties perlą „Visur gerai, bet namie geriausia“ kol kas neribotam laikui išbraukiau iš savo užrašų“. Taigi: kas mūsų lietuvaitei mokytojai ypatingai įstrigo atmintin?

„Kiekvienas iš 26 Šveicarijos kantonų turi savitą mokyklų sistemą, tačiau visur mokytojo profesija – prestižinė. Todėl daugiau negu 50% mokytojų vyrai. Norint dirbti mokytoju reikia būti mažiausiai dviejų mokomųjų dalykų specialistu. Nemaža dalis mokytojų turi mokslų daktaro laipsnį.

Pažymiai rašomi tik išduodant mokymosi pažymėjimus (du kart per metus). Pagrindinė vertinimo funkcija – įvertinti besimokančiojo pastangas bei sugebėjimus ir suteikti mokymuisi kryptį. Vertinimas orientuotas į individualizavimą: juo siekiama nustatyti, koku būdu, kokiais metodais mokinys mokosi, kokios sąlygos jam trukdo ir kokios skatina, koks jo lygis ir t.t.

Pavydu tai, kad Šveicarijos mokykloje pažymio išraišką įgyja mokinio tvarkingumas, atsakingumas, atkaklumas, darbo technika; vertinama, ar greitai mokinys išmoka naujų dalykų, ar pripažįsta mokyklos darbo ir mokymosi taisykles, kaip elgiasi su bendraamžiais, kaip bendrauja su mokytojais...

Svarbiausi mokytojo kompetencijos vertintojai yra mokiniai ir jų tėvai,- atestacijos procedūros pedagogų nevargina, smulkmeniška priežiūra netrikdo. Kompetencija kas ketveri metai nustatoma mums neįprasta procedūra: mokytojas turi raštu pakomentuoti stebėtą filmą. Per mokinių atostogas mokytojui į darbą eiti neprivaloma.

Vaiko bendruomeniškumo ir pilietiškumo ugdymas prasideda nuo darželio –

užtikrinti, kad mažyliai jį lankytų,- tėvų prievolė. Mokykla gimdytojus šviečia: siekia išugdyti pozityvų jų požiūrį, pasireiškiantį nepriekaištavimu vaikui. Už bendradarbiavimą su tėvais daugiausia atsako klasės auklėtojas. Svarbiausias jo darbo metodas – individualūs susitikimai su šeima, kurių metu siekiama pateikti tėvams konkrečių rekomendacijų, kaip padėti vaikui sėkmingai mokytis. Valstybė prisideda tuo, kad sudaro sąlygas tėvams darbu metu lankytis mokykloje.

Už vaikų mitybą atsako šeima: mokykloje mokinių maitinimas neorganizuojamas. Ir atžalų užimtumu taip pat rūpinasi tėvai. Keista buvo gatvėse, skveruose nesutikti nuobodžiaujančių, slampinėjančių mokyklinio amžiaus jaunuolių, o kaimelių gatvelėse vos spėti sveikintis su į mokyklą skubančiais moksleiviais.

Baigiamieji egzaminai mokinių nebaušina, nes jų nėra. Tiesa, yra stojimo į gimnazijas egzaminai, naudojamas gabumų testas. <...>

Nuo nerimo ir įtampos labiausiai mokinių saugo privaloma mokymo nuostata – vaiko negalima skubinti, mokymo reikalavimai turi atitikti vaiko brandumo laipsnį. Ugdymo sistema labai lanksti: mokiniui sudarytos sąlygos keisti grupes, pereiti į išlyginamąsias klases, užtikrinamas individualus mokymosi tempo pasirinkimas. <...> Niekas neskubina mokinio brandos ir nesistebi (nebent lietuvičiai), kad abitūrą iš karto pasiekia tik 20% mokinių, o aukštojo mokslo siekia tik iš esmės apsisprendę, profesiją įgiję ir savo galimybes pažinę jaunuoliai“ (*Dialogas, 2008 08 29*).

□ □ □

Naivu teigti, kad panaši civilizuočių valstybių patirtis buvo ar yra nežinoma mūsų strategams, kurie štai jau du dešimtmečius vežė iš visų pasaulio kraštų įvairiausias „pedagogines lauktuves“ mūsų švietimo

reformai tobulinti. Tikrai žinojo. Tačiau strategai suvokė ir tai, kad perėmę panašią – valstybės demokratiškumo pagrindus liudijančią patirtį jie netektų minėto „išminčiaus apuoko“ statuso... O kas laisva valia pasirinktų tokią savižudybę? – Geriau tegu žudosi kiti... Ir žudosi...

□ □ □

Kompleksui priežasčių veikiant švietimo baruose sukūrėme situaciją, kurią labai švelniai galima apibūdinti taip: „Dauguma šalies mokytojų <...> – tai prie pensinio amžiaus artėjančios paprastos sąžiningos mokytojos, jau seniai spjovusios į visas ministerijos „strategijas“ (*Dialogas, 2008 11 21*). Išėitį iš susidariusios padėties randame ten pat: “Švietimo ir mokslo ministeriją <...> reikėtų kokiems porai metų išleisti atostogų, tada švietimo būklė LR tikrai pagerėtų”...

O gal tikrai, mielas Sūnau, tikslinga pasinaudoti finansinės ir ekonominės krizės likvidavimo programos nuostata, numatančia mažinti ministerijų valdymo aparatą, ir visus buvusius vyriausius švietimo reformos strategus – generolus, pulkininkus, majorus... įdarbinti bendrojo lavinimo mokyklose ypatingais mokytojais, drauge suteikiant šansą: mielieji, įrodykite pedagoginei visuomenei, kad jūsų sukurtas popierinis marazmas auklėja Vaiko vertybines nuostatas, stiprina jo mokymosi motyvaciją, didina tėvų partnerišką atsakomybę, t.y. mažina smurto apraiškas mokykloje ir visuomenėje... Priešingu atveju Sezamo durys į ŠMM apartamentus jums jau neat-sivers...

Atgal

KURKIME ATEITĮ DRAUGE!

Tęsiame publikacijų ciklą „Praktikumai“, kuriame talpinamos auklėjamosios temos iš Klasės auklėtojo knygos „Grožio ir Gėrio link“.

3.5.4. Tikėjimo ir religijos svarba. Laisvo pasirinkimo reikšmė

Lolita Navickienė

Lengviausia žmogui bendrauti su Dievu mylint Jo kūriniją. Tuomet būties diena pasveikinama su meile, pripildoma meilės ir užbaigiama su meile. Deja, tai nėra lengva silpnavaliams, bet didžiausia laimė – pasirinkusiems tokią būtį.

Integracija:

siužetiniai dialogai „Naujas dėstomas dalykas“, „Ėjimas apšviestu keliu“, „Vazos žiedimas“, „Trys žirgai“ + muzikinė pjesė „Gyvenimas pagal Jį“ (CD nr.39)

Įvadinė informacija

Kaip šiuolaikinis jaunimas žvelgia į religiją, tikėjimą? Gal šiais visuotinės kompiuterizacijos laikais tikėjimas Dievu tapo nemadingas? 2005 metais Valstybinės jaunimo reikalų tarybos užsakytas sociologinis jaunimo vertybių bei poreikių tyrimas⁶ parodė, jog jaunas lietuvis yra religingas ir... apie emigraciją svajojantis egoistas. Religija yra viena iš nedaugelio vertybinių sričių, kurios svarba, lyginant su 2000 metais, gerokai padidėjo. Tačiau dauguma apklaustųjų neslepia deklaratyvaus tikėjimo pobūdžio, t. y. jie tik formaliai save

⁶ <http://www.zarasai.lt/apsstalas/index.php?kas=204> Tyrimas, siekiant reprezentuoti visus šalies regionus buvo atliekamas visoje Lietuvos teritorijoje. Apklausoje dalyvavo šalies gyventojai nuo 14 iki 29 m. Tyrimo metu buvo apklausti 1002 respondentai.

priskiria vienai ar kitai religijai. Šias tendencijas galima paaiškinti faktu, jog dabartinis jaunimas užaugo jau nepriklausomoje Lietuvoje, kurios kultūrinė aplinka, grįžusi prie vakarietišκών tradicijų, religingumą vertina kaip sudedamąją darnios asmenybės dalį. Tai patvirtina ir faktas, kad 95% tikinčiųjų nurodė kartu su tradicijomis perėmę ir savo tėvų/senelių tikėjimą.

Ar susimąstėte, kas yra tikėjimas? Ką jis duoda? Kuris yra geriausias? Kokia jo prasmė? Ar išpažinti katalikybę – tai tik švęsti Kalėdas, marginti Velykų margučius, krikštyti vaikus ir tuoktis bažnyčioje? Ar verta būti tikinčiu? Gal geriau būti ateistu?

Vienas didžiausių mūsų laikų dieviškos meilės skelbėjų – Indijoje, Putaparčio miestelyje gyvenantis ir daugiau nei 300 mln. pasekėjų visame pasaulyje turintis dvasinis Mokytojas Satja Sai Baba teigia⁷, kad visi šventieji raštai moko suvokti tą pačią pagrindinę tiesą – Dievas yra kiekviename. Tad nereikia sakyti, kad „ši religija yra teisinga, o ta – bloga“. Visa yra sukurta vienos rankos. Pasak Satja Sai Babos, visi mes esame Dievo vaikai. Tai yra žmonių brolybės ir Dievo tėvystės esmė. Taigi, mes, kaip vaikai, turime teisę į savo Tėvo turtą. Ne tik turime, bet ir privalome jį paveldėti. Tas turtas – tai dvasinio tobulėjimo kelias, kuriuo kiekvienam būtina eiti.

Gal daugeliui šios tiesos pasirodys seniai girdėtos, žinomos arba visai svetimos. Suraskime laiko ir vieną kartą savęs paklauskime: kas yra dvasinis tobulėjimas ir kokia jo nauda? Kodėl jis yra būtinas? Ar nepakanka nieko kitam blogo nedarant, tiesiog tyliai ir ramiai gyventi? Ar verta užsiiminėti dvasiniu tobulėjimu, kai aplink žudoma, plėšiama, vagiama, apgaudinėjama? Ar būtina tikėti? Pabandykite į šiuos ar panašius klausimus patys ir atsakyti.

Ugdomosios veiklos nuostata

Susiskirstę klasėje į keturias grupes, perskaitykite šiuos siužetinius dialogus ir padiskutuokite tarpusavyje. Išsiaiškinkite, kokios mintys Jums pasirodys artimos, o kurios gal nepriimtinos ar nelabai suprantamos.

1. „Naujas dėstomas dalykas“

1 Mokinys: Aš manau, kad mums mokykloje nedėstomas vienas svarbus dalykas.

Abejojantis: Koks?! Jau taip galvos nuo informacijos tinsta! Juk sėdime nuo ryto iki vakaro! Man atrodo, kad tų mokslų dviems gyvenimams į priekį užtektų!

2 Mokinys: Palauk, ko žmogų užsipuolei? Tegu pabaigia savo mintį.

1 Mokinys: Tai štai, norėjau pasakyti, kad mokyklose mums turėtų būti aiškinamas Priežasties įstatymo dalykas.

3 Mokinys: Na, dar tokio negirdėjau! Kaip tai suprasti?!

1 Mokinys: Pradėsiu aiškinti nuo patarlių: „Su kuo sutapsi, tuo ir pats tapsi“, „Pasakyk, kas tavo draugai, aš pasakysiu, kas tu esi“, „Toks tokį sutiko ir su savim pavadino“. Tikriausiai pastebėjote, jog priešingai nei fizikos moksle, kur skirtingi poliai traukia vienas kitą, gyvenime – skirtingos kokybės arba poliai stumia, o vienodos – traukia. Išėitų, pliusas traukia tai, kas su pliuso ženklu, o minusas – kas su minuso.

⁷ <http://www.sathyasai.lt/>

Abejojantis: Na, ir kas iš tų patarlių?

1 Mokinys: O tai, kad žmogus jų nesuprasdamas ir netaikydamas savo gyvenime dėl įvykusių nesėkmių, nusivylimų, praradimų labai dažnai kaltina likimą, Dievą, gyvenimą, aplinkybes, atsitiktinumus ir dar kažin ką, tik ne save. Tad jei jis žinotų Priežasties įstatymą, jis galėtų išvengti labai daug problemų.

2 Mokinys: Na, pavyzdžiui?

1 Mokinys: Tuoju pateiksiu, tik pradžioje noriu paklausti, ar sutinkate, kad žodžiai turi savo energiją?

3 Mokinys: Taip, juk žodžiu galima užmušti, o galima ir prikelti. Juk Šventame Rašte aprašyta, kaip Jėzus žodžiais išgydydavo luošius, aklius ir prikeldavo mirusius.

1 Mokinys: O mintys ar turi energiją?

2 Mokinys: Taip, juk ko tikrai trokši, pasak garsaus rašytojo Paolo Coelho, visos pasaulio jėgos padeda tau tai įgyvendinti.

1 Mokinys: Tada įsivaizduokime vaikina: jo kalboje kas antras žodis yra keiksmazodis, mat jis negalėjo atleisti už kažkada vaikystėje patirtą skriaudą ir jau dešimt metų nešiojasi nuoskaudą tarsi akmenį užantyje; jis pyksta ant viso pasaulio, nekenčia klasiokų, kuriems lengvai sekasi mokslai, ir dar jį nervina mergina, kuri nereaguoja į jo rodomą dėmesį. Ar galite pasakyti, kokie žmonės, pagal vienodos kokybės traukos dėsnį sups šį vaikina? Ar susimąstėte, kodėl jis nepatinka merginai, ir kodėl aplink jį daug gerai besimokančių draugų?

3 Mokinys: Na, aišku, kad jo draugai bus panašūs į jį patį, merginai gal nepatinka jo grubus būdas, o klasės draugams sekasi gerai, nes pavydžios mintys pritraukia pretekstą, dėl ko pavydėti...

1 Mokinys: Taip! Tai reiškia, kuo mūsų Herojus labiau pavydės, tuo jis turės daugiau kam ir dėl ko pavydėti. Taip panašių kokybių traukos dėsnis pritraukia ne tik žmones, bet ir atitinkamus įvykius.

Abejojantis: Kažkokia mistika. Tai jūs norite pasakyti, kad tas vaikas yra pats kaltas dėl visų patirtų nelaimių?

1 Mokinys: Gyvenimas yra labai sudėtingas dalykas, tačiau didžiąja dalimi – taip.

2 Mokinys: Man tai primena vieną iš pagrindinių krikščionybės įstatymų: „Nedaryk kitam to, ko pats nenorėtum patirti“.

1 Mokinys: O aš jį pratęsčiau dar tokiu sakiniu: „Ir negalvok to, ko pats nenorėtum patirti“. Juk visi darbai iš pradžių gimsta galvoje. O jei galvoje bus šviesu, ramu ir kupina meilės, tai šitos energijos pritrauks, susiderins su tokiais įvykiais ar žmonėmis, kurių vyraujančios energijos yra tokios pačios. Štai ir visa mistikos esmė.

3 Mokinys: Bet taip mąstant ant pečių užgula didelė asmeninė atsakomybė, nes, paprasčiausiai, tada nėra ko dėl savo nesėkmių kaltinti!

1 Mokinys: Jei žinai priežastį, tada daug lengviau išvengti pasekmių. Kaip žmogus eis tobulėjimo keliu, jei jis nesuvoks, kad viskas mūsų gyvenime tarpusavyje susiję panašių kokybių traukos ryšiais?

Abejojantis: Na, nežinau... Šis dėsnis yra žiaurus, nes jeigu mes susiduriame su blogais žmonėmis ir patiriame skriaudas, tai reiškia, kad ir mes patys esame tokie? Niekas to nenorės pripažinti! Be to, labai sunku kontroliuoti savo kalbą, mintis, įpročius, pomėgius, galų gale norus...

1 Mokinys: Štai tada žmogus, žinodamas Priežasties įstatymą ar panašių kokybių traukos dėsnį, pagaliau suvoks, jog gyvenimas Žemėje – tai skaistykla! Ir kiekvienam suteikta galiomybė apsisvalyti. Tik žinodamas priežastis gali laisvai pasirinkti – pasekmes spalvoti balta ar juoda spalva.

2 Mokinys: Matau, kad šalia Priežasties, mums dar reikia išmokti praktiškai taikyti Laisvo pasirinkimo įstatymą. Tad aš renkuosi mokymąsi tobulėti.

2. „Ejimas apšviestu keliu“

1 Mokinys: Aš manau, kad tikėti, tai reiškia savo mintyse rasti svarią vietą pokalbiams su Dievu.

Abejojantis: Taip taip... Bet tik ne priešingai.

2 Mokinys: Kodėl? Kaip suprasti?

3 Mokinys: Todėl, kad jeigu žmogus kalbasi su Dievu – tai dar nieko, bet jei Dievas pradeda su žmogumi kalbėtis, tai jau su tam vargšeliui su proteliu prasti reikalai...

1 Mokinys: Nesijuok, aš kalbu rimtai. Daugelis jaunų žmonių susimąsto apie tikėjimą tik užgriuvus gyvenimo problemoms. Net juokas ima, kokie visi uoliais katalikais prieš egzaminus pasidaro! O juk tikėjimas gali tapti pačia didžiausia ir galingiausia apsauga, kurios įveikti nesugebėtų niekas!

Abejojantis: Aš esu ateistas. Netikinčiu mane pavertė pats gyvenimas. Manau, jei koks Dievulis ant debesėlio danguje sėdėtų, tai Jis neleistų visų tų neteisybių ir žiaurumų, kurie su Jo palaiminimu žemėje vyksta. Juk be Jo žinios nė vienas plaukas nuo mūsų galvų nenukrenta?! Reiškia Jis žino, kad vyksta karai, kad žūsta maži vaikai, kad nepagydomomis ligomis serga geri žmonės. Tad paaiškink man konkrečiau, kuo tikėjimas Dievu gali žmogui būti naudingas, nes aš manau, kad tai pasakos lengvatikiams!

1 Mokinys: Sutinku, kad žmogui sunku patikėti tuo, ko jis nemato. Bet juk mes nematome radiacijos, virusų, radijo bangų sklidimo, tačiau žinome juos esant, nes jų poveikio rezultatus galime pajusti labai greitai. Ar tu manai, kad visa tai, kas yra aplinkui, atsirado chaotiškai, be jokios tvarkos ir išankstinio plano? Čia net neverta gaišti laiko įrodinėjimams! Iškiliausi žmonijos protai, žymiausi mokslininkai, pvz., Einšteinas, Darvinas buvo tikintys. Negalima pasikliauti tik tuo, ką gali pačiupinėti ir pamatyti. Juk nepriklausomai nuo to, ar tu tiki, kad radiacija yra, ar ne – ji juk nesumažėja.

2 Mokinys: Aplink tiek daug Dievo, Kosmoso, Likimo ar kitų Aukštųjų jėgų, nesvarbu kaip juos pavadinsi, pasireiškimo pavyzdžių, kad jų nepastebėti tiesiog neįmanoma! Kiek stebuklų užfiksuota net mūsų Lietuvoje. Pavyzdžiui, Šiluva – viena iš penkių oficialiai Vatikano pripažintamų Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo vietų. Ten Ji žmonėms pasirodė net tris kartus, kad šalia Jos palytėto akmens būtų pastatyta koplyčia, kurioje besimeldžiantiems žmonėms bus teikiama daug malonių.

Abejojantis: Kas man tie stebuklai! Ar gali konkrečiai pasakyti, kuo tikėjimas Dievu gali būti naudingas žmogui?

1 Mokinys: Ar tikslingas yra toks klausimas: kuo širdis naudinga žmogui? Ji tiesiog plaka ir tu gyveni. Žmonių kūnai panašūs į elektros lemputes, kurios gali būti skirtingų formų, spalvų ir galingumo. Tačiau nepaisant tų skirtumų, jomis teka viena – dieviškumo srovė. Dar niekas nėra tiksliai pasakęs, kas yra elektra, bet visi žino, kaip ji veikia. Taip ir su Dievu. Mes jo nematome, bet jis veikia daugybėje mūsų.

3 Mokinys: Beje, visi tikėjimai, kaip susitarę, akcentuoja tas pačias kategorijas – tiesą, teisingumą, ramybę ir meilę bei tuos pačius principus – dorą, garbingumą, labdarą, teisingumą, tiesą, tradicijų saugojimą, kantrumą ir taikumą.

Abejojantis: Tai kas yra religija? Kai sužinai, kiek kunigų tarpe yra nuodėmingų, tai noras tapti, pavyzdžiui, krikščioniu, apskritai pradingsta.

2 Mokinys: Neteisk, ir nebūsi teisiamas. Kunigai taip pat, pirmiausiai, tik žmonės ir jie, deja, klysta. Kiekvienas turėsime atsakyti už save. Beje, juk dėl suklydusio parlamentaro mes nenustojame mylėti Lietuvos.

1 Mokinys: Galiu pasakyti, kad tikinčiam žmogui yra daug lengviau gyventi. Jis jaučia dieviškumo buvimą savyje ir kituose, todėl tvirtiau pasitiki rytdiena, lengviau atleidžia, drąsiau jaučiasi, nuoširdžiau ir giliau myli, nesureikšmina ir neprisiriša prie laikinų materialinių vertybių, žmonių, daiktų. Tikėjimas ir religija – tai suvokimas, kas tu esi ir kam gyveni.

Abejojantis: Tai kaip neprisirišti prie žmonių ir daiktų? Juk tu juos myli ir įdėjai daug darbo, kad juos turėtum.

1 Mokinys: Prisirišimai dažniausiai susiję su savanaudiškumu. Mes norime gyventi turtingai, su mylimais žmonėmis, nes bijome nepriteklių ir vienatvės. Viso to sureikšminimas ir siekimas bet kokia kaina, naikina žmoniškumą. Gyventi reikia nebijant, ramiai ir nuoširdžiai mylint. Juk liaudies išmintis sako: „Radęs – nesidžiauk, pametęs – neliūdėk“. Ir Šventam Rašte tai minima.

Abejojantis: Tai ką, reikia būti viskam abejingu?! Kaip nebijoti, kai aplink tiek blogio?!

3 Mokinys: Žmogus laisvas pasirinkti – ar gausinti savyje meilės jausmą, ar baimę ir nepasitikėjimą. Juk Dievas mums davė dvi didžiules dovanas: Meilę ir Laisvę, t.y. mes – 1) galime mylėti Jį ir Jo Kūrinių arba 2) nemylėti, nekęsti visų, visko ir kenkti kitiems. Reikia sutikti, kad aš, patekęs į tokio neapykantos pritvinkusio nagus, galiu nepagrįstai pats nukentėti, net prarasti gyvybę, tačiau gal būt dėl to aš ir privalau laiku tokį blogietį paveikti, kad jis pradėtų kitaip galvoti, mąstyti, t.y. rinktųsi kitas gyvenimo vertybes...

Abejojantis: Na, čia jau prasideda kiekvieno mūsų atsakomybė už visus ir už viską...

3 Mokinys: Kitaip ir būti negali! Aš manau, kad tikėjimas ir pilietiškumas turi labai daug bendro.

2 Mokinys: Ir man taip atrodo, kad mylėdamas ir skleisdamas gerį tu priversi blogį trauktis. Čia reikia ne kovos su blogiu, bet meilės ir šviesos gausinimo!

Abejojantis: Aš labai noriu gyventi meilės ir šviesos apsuptyje, tačiau realybė visai kita!

2 Mokinys: O tu stenkis pradžioje įsivaizduoti, kad esi didelėje gražioje pievoje ir ramiai eini link visaapimančios skaisčios šviesos. Pieva – tai gyvenimas, sklindanti šviesa – tai palaimingos meilės jausmas, o pats šviesos šaltinis – Dievas. Juk jei šalia atsiras kas nors, tai jis bus kaip mat persmelktas tos didelės šviesos, kad net nesugebės mesti šešėlio. Juk Žemėje nėra tokio dydžio, kurio Saulė negalėtų apšviesti.

1 Mokinys: Tad tikintis nuo netikinčio skiriasi tuo, jog eidami tuo pačiu apšviestu keliu, vienas jų galvoja, kad lempa gali perdegti ir užgrius tamsa, o kitas žino, kad šviečianti lempelė gali šildyti, suteikti jėgų, palengvintiėjimą ir, kad ji degs amžinai.

3. „Vazos žiedimas“

1 Mokinys: Pavargstu nuo mokslų, įtampos ir to nesibaigiančio vertinimo! Vienintelė paguodžianti mintis, jog visa tai kada nors baigsis...

2 Mokinys: Aš manau, jog tikinčiam žmogui yra lengviau gyventi.

Abejojantis: Gal, bet Jėzus ar Mergelė Marija už mus egzaminų neišlaikys.

3 Mokinys: Taip, nes mes turime tobulus savo protus, kurių vos menką dalį įstengiame panaudoti, sumanias rankas ir ištvėringą kūną. Jėzus, Mergelė Marija ir visi Šventieji gali suteikti mums, nebent, dvasios stiprybės malonių, išminties ir apsisaugoti nuo pikčiausio.

1 Mokinys: Nuo kokio pikčiausio?

2 Mokinys: Nuo silpnadovasiškumo, beviltiškumo būsenos ir rankos pakėlimo prieš save. Tikintis žmogus žino, kad išbandymai yra skirti jo dvasiai stiprėti, kad jam skiriama tiek, kiek jis sugeba pakelti...

3 Mokinys: ... ir, kad didžiausia gyvenimo klaida – atmesti Viešpaties suteiktą gyvybės dovaną.

Abejojantis: Abejoju, ar jaučia dėkingumą už gyvenimą koks narkomanas, girtuoklis ar benamis. Jis tik keikia likimą, Dievą, visus aplinkinius ir neretai stengiasi pats pabaigti savo žemiškas kančias.

1 Mokinys: Deja, tai padarius tikros kančios tik prasideda...

2 Mokinys: Tikintis žmogus tokiu niekada netaps ir prieš save rankos niekada nepakels, nes žino, jog gyvenimas yra panašus, tarkim, į puodo ar kokios vazos žiedimą...

Abejojantis: Į vazos žiedimą?

2 Mokinys: Taip, į vazos žiedimą. Įsivaizduok, kad ilgai stovėjai eilėje prie žiedimo rato, nes sugebi, privalai ir labai trokšti padaryti puikią vazą, turi gerų medžiagų ir visas sąlygas sukurti tikrą šedevrą. Galų gale atsisėdai į darbo vietą, tačiau viską, ką galvojai, planavai ir kam ryžaisi stovėdamas eilėje ėmei ir ...pamiršai. Prieš akis tik įrankiai ir geras molis. Atrodo, jog sėkmė buvo garantuota.

1 Mokinys: Taip, kiekvienas stengsis darbą atlikti kuo geriau.

Abejojantis: Tačiau, jei pritrūko meistriškumo, valios uoliai dirbti ir mokytis, pasitikėti savimi, jei vaza gaunasi nelabai kokybiška (nors gali vėl minkyti ir pradėti iš naujo), bet tu numoji į darbą ranka ir imi pykti, viską aplink vartyti, mėtyti, kaltinti kitus ar pavydėti puikiai dirbantiems, kol galų gale, neišnaudojęs visų galimybių ir tau skirto laiko, pakyli nuo žiedimo rato anksčiau laiko?

3 Mokinys: Tai tiesiog bergždžias darbas ir pažeista tvarka bei taisyklės. O juk vazą vis vien privaliai padaryti?

2 Mokinys: Taip! Štai tada ir slankioji aplik dar dirbančius, imi gailėtis, kad paskubėjai pakilti nuo žiedimo rato, tampa skaudu žiūrėti, kaip kiti džiaugiasi savo darbo rezultatais, sugeba dar padėti ir kitiems, paguosti, jei nesiseka, nes, pasirodo, už puikų darbą ir širdies gerumą tu galėjai gauti neįsivaizduojamų malonių, iki kurių tau trūko vos kelių žingsnių! Kaip apmaudu, kad per vėlai tai supratai, kad galėjai dar tą ir aną padaryti! Neatstumti greta dirbusio, kuris norėjo paprasčiausiai pasiguosti. Tačiau jau per vėlu! Prieš akis vėl ilga laukimo eilė, į kurią atsistojęs imi puikiai prisiminti, kokius gražius planus puoselėjai, ką planavai sukurti, dėl silpnumo, kvailumo kaltini, keiki tik save ir šimtą kartų prisižadi, jog kai tik atsisėsi prie žiedimo rato, šį kartą dirbsi visai kitaip! Ir niekas pasaulyje neįstengs tau sutrukdyti!

1 Mokinys: Tačiau kankinamai ilgai laukus ir atėjus laikui sėstis prie žiedimo rato, tu ir vėl būsi pamiršęs įgytą kartų patyrimą ir liksi vienas su savo laisvu pasirinkimu dirbti, kurti, padėti, mylėti arba... ne. Prieš tave, kaip ir praėjusį kartą bus sudėti įrankiai ir molis, tačiau kažkodėl įrankiai bus prastesni, o molis – kietesnis, tad šį kartą padaryti vazą bus gerokai sunkiau...

Abejojantis: Tai prie ko čia tikėjimas ir lengvesnis gyvenimas?

3 Mokinys: Prie to paties: tikintis žmogus žino, kad susidūrus su puodo žiedimo sunkumais, jis bet kada gali sulaukti pagalbos. Juk pasakyta – „Belskis ir tau bus atidaryta“. Tas beldimas yra ...malda. Jis gali melsti sveikatos, ištoermės, dvasios stiprybės ir visa tai jam bus suteikta! O svarbiausia – tikintis žmogus niekada nepaliks savavališkai savo „darbo vietos“, nes kvaila pačiam atsisakyti tų malonių, kurių neįsivaizduojamo dydžio aprašymus rasi visose religijose. Tai Rojus, Begalinė Viešpaties meilė, palaima...

Abejojantis: Tai kaip įtvirtinti savyje tą tikėjimą?

1 Mokinys: Giliai suvokti, jog esi Viešpaties labai mylimas ir Jis nori, kad tavo gyvenimo „vaza“ gautųsi kuo puikesnė. Juk indas skirtas tam, kad Sutvėrėjas galėtų jį sklidinai pripildyti džiaugsmo, ramybės, palaimos, gėrio ir grožio. Tad dažniau prašyk Jo pagalbos. Juk prieš savo tėvus nevaidini visagalio ir esant problemoms nebijai prisipažinti, kad tau sunku? Tada jie tave apkabina, padrąsina, paguodžia, ir nors kartais negalėdami nieko konkrečiai padėti, savo gerumu tiesiog nuverčia tavo pečius slėgusį kalną.

Abejojantis: Bet juk Viešpats manęs nepaguos ir neapkabins?!

2 Mokinys: Jis padarys daug daugiau: veikdamas mums nesuvokiamais būdais atsiųs palankias aplinkybes, gerus žmones, reikalingą telefono skambutį, naują pažintį... Ir visa tai tik tam, kad sėdėdamas prie „žiedimo rato“ tu tobulėtum, padėtum kitiems ir jaustumėsi laimingas. O kad būtų kur akis pailsinti, Jis sukūrė mums gamtos grožybes. Tad metas kibti į darbus.

4. „Trys žirgai“

1 Mokinys: Aš kažkur skaičiau, kad žmogaus gyvenimas panašus į sėdėjimą dideliame vežime, rankose laikant trijų galingų žirgų vadeles. Jie gali akimirksniu įvykdyti bet kokią tavo norą, nuvežti į bet kokią vietą, o tu glamžai rankose vadeles ir negali tų žirgų suvaldyti.

2 Mokinys: Netiesa! Aš savo norų žirgus valdau puikiai!

Abejojantis: Na, mes jau žinome tavo gebėjimus! Jei valdytum, tai ir mokintumeisi geriau, ir kelionę į San Mariną būtum laimėjęs, ir nesipyktum su chemijos mokytoja, ir suolo draugas nebūtų išėjęs kitur sėdėti. Tad, brole, ir tu vadeles glamžai.

3 Mokinys: Tai ar yra žinoma, kaip tuos stebuklingus žirgus valdyti? Jei tai būtų tiesa, tai pasaulio didieji protai jau seniai būtų radę tų vadelių valdymo mechanizmą.

1 Mokinys: Kas genialu – visada labai paprasta. Taisyklės visiems žinomos ir daugelyje knygų aprašytos.

Abejojantis: Taip ir patikėsim! Jei taip, tai mūsų pasaulis seniai būtų tapęs visų svajonių išsipildymu!

2 Mokinys: Palaukit! Kaip ten su tų vadelių valdymo technika? Labai smalsu sužinoti...

1 Mokinys: Gerai, išvardinsiu kelias taisykles. Pirmoji, - žmogus turi suvokti, kad jis yra Viešpaties kūrinijos dalis, atėjęs į žemę tobulinti savo dvasinį pasaulį. Antroji, kad yra nepalyginamai daugiau energijų rūšių, kurių žmogus negali pamatyti, t. y. mintys, žodžiai, jausmai turi kuriamąją galią. Trečia...

Abejojantis: Sustok truputi... Prie ko čia mintys, jausmai ir mano dvasinis pasaulis? Aš gimiau, užaugau, baigsiu mokyklą, įstosiu kur toliau mokytis, dirbsiu, sukursiu šeimą... Gyvenimas kelia savo tikslus, tad galvoti apie visokias švelnybes nėra kada.

2 Mokinys: Bet juk už savo darbus mes visi turėsime kažkada atsakyti?

1 Mokinys: Teko girdėti linksmą pasakojimą apie tai, kaip vagis, įsilaužęs į namus ir bekraustydamas svetimus daiktus, išgirdo jam sakantį balsą: „Jėzus tave stebi“. Nervingai apsidairęs aplinkui, jis ir toliau įnirtingai ieškojo vertingų daiktų. Bet ir vėl tas pats balsas: „Jėzus tave stebi“. Vagis drebančiomis rankomis nukreipė savo prožektorių į tą pusę iš kurios girdėjosi balsas. Ten narvelyje tupėjo papūga. Jis paklausė: „Čia tu kalbi?“. Papūga linktelėjo. „Aš mėginau tave įspėti“. Vagis nustebo: „Mane įspėti? O kas tu būsi?“ „Aš esu Moze“, - atsakė paukštis. „Na ir kokie gi kvailiai galėjo papūgą pavadinti Moze?“ Toji atsakė: „Nežinau, turbūt tie patys, kurie savo rotveilerį pavadino Jėzumi“.

3 Mokinys: Taip... verta susimąstyti... Šis pasakojimas man priminė tikrą faktą⁸, kai Monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas naktį tyliai skaitydamas knygą išgirdo kažką krebždant už lango. Atsargiai apsidairęs mato, kad ten žmogus, įsikibęs į balkono atbrailą, stengiasi vidun įlipti. Tikslas aiškus – apiplėšti. Tada Monsinjoras greit puola nelaimėlio laikyti, kad tas nenukristų. Bendrom pastangom vagis įsikepurėja į balkoną, o kunigas greitai jam verda arbatą, duoda šiltus drabužius, nes „svečias“ sušalęs ir varganas...

⁸ Lietuvos žinios, 2006 10 14

Gal todėl paklaustas, kaip gyvena, Kazimieras Vasiliauskas atsakydavo: „Stengiuosi šventai, bet ne visada išeina...“

2 Mokinys: *Tai kaip ten su ta trečia vadelių valdymo taisykle?*

1 Mokinys: *Trečioji taisyklė ta, kad gyvenimas panašus į kelių aukštų daugiabutį ir tikėjimas gali daryti stebuklus.*

Abejojantis: *Keistai skamba...*

1 Mokinys: *Tikriausiai sutiksite, jog aplink jus yra labai daug skirtingų žmonių. Vieniems jų puikiai sekasi – jie yra mylimi ir mylintys, turi gerą darbą, jaukius namus, yra darbštūs ir sumanūs. Kitų gyvenimas pilnas rūpesčių, kažkokių nemalonių lemtingų sutapimų, atsitiktinumų, treči – apskritai benamiai...*

3 Mokinys: *O prie ko čia daugiabutis?*

1 Mokinys: *Prie to, kad žmonių gyvenimas vyksta tarsi lygiais, aukštais, kuriuose galioja labai konkretūs ir aiškūs įstatymai. Jei tu kitiems padedi, nedarai ko pats nenorėtum patirti, esi ramių šviesių minčių geras žmogus – gyvensi, vaizdžiai tariant, kokiam penktame aukšte, kur tavo sups geri žmonės, tau nieko netruks ir svajonės pildysis. Tačiau, jei tu kitam linkėsi blogo, kursai mintyse keršto planus, tingėsi, nedirbsi, apgaudinėsi – teks kurtis žemesniame aukšte, kur būties taisyklės yra daug prastesnės ir reikalauja kovos dėl išlikimo...*

2 Mokinys: *Tačiau, tarkim, aš, gyvenantis trečiame aukšte, galiu pakilti į penktą aukštą?*

1 Mokinys: *Visada! Tai visų pasaulio religijų siekis ir besąlygiškos Viešpaties meilės įrodymas!*

3 Mokinys: *Štai ir vėl sugrįžome prie arklių vežimo ir tų stebuklingų trijų vadelių...*

1 Mokinys: *Taip. Sėdėdamas gyvenimo vežime žmogus turi savo rankose trijų galingų žirgų – minčių, kalbos ir jausmų valdymo vadeles. Jei jis turėtų valios tuos žirgus išmokti valdyti, jis galėtų būti savo gyvenimo Viešpačiu, kokiu Dievas jį ir sutoėrė.*

Dorinis disputas

Mokytojas aptaria su mokiniais pateiktus siužetinius dialogus, aiškina kilusius klausimus.

Ugdomosios veiklos nuostata

Jūs kiekvienas savaip įsivaizduojate, koks turėtų būti giliai tikintis žmogus. Kokios dvasinės savybės būdingos jo vidiniam pasauliui? Pasiklausę šio netrukus skambėsiančio muzikos kūrinio, kurio intonacijos perteiks nepažįstamo Herojaus požiūrio į gyvenimą jausminę charakteristiką, pasakykite, kaip tokį žmogų būtų galima apibūdinti? Ar jis dvasiškai ramus? O gal išgyvena didelę vidinę sumaištį? Ar galėtumėte pavadinti jį tikinčiu?

Muzikos klausymas. Pjesė „Gyvenimas pagal Jį“ (CD Nr. 39)

Dorinis disputo tęsinys

- 1. Sutinku su Jumis, kad sprendžiant pagal ką tik girdėto kūrinio muzikinių intonacijų jausminį turinį galima sakyti, jog mūsų Herojaus vidinis pasaulis buvo šviesus, ramus, tarsi nutviektas saulės spindulių. Manau, kad santarvėje su savimi ir supančiu pasauliu gyvenantis žmogus galėtų būti tikintis.*
- 2. Ką Jums patiems reiškia tikėjimas? Ar laikote save tikinčiais žmonėmis?*
- 3. Kuriam siužetiniame dialoge „Naujas dėstomas dalykas“, „Ėjimas apšviestu keliu“, „Vazos žiedimas“ ar „Trys žirgai“ pateiktos tiesos Jums atrodo artimiausios? Kodėl?*

4. Vienas katalikų dvasininkas⁹ savižudybę palygino su pamišėliu, kuris, norėdamas išvengti darbo, nusipjovė sau rankas ir kojas, tokiu būdu priversdamas kitus jį vežioti ir už jį dirbti. Jis sunaikino savo fizines galūnes, nesuformavęs dvasinių organų. Tokioje būsenoje gyvenimas tapo neįmanomas, bet tuo pačiu tapo neįmanomas ir savęs sunaikinimas iki mirties termino. Ką Jūs manote apie tai? Ar sugebėtumėte nusprendusį nusižudyti draugą įtikinti, kad tai daryti yra pati didžiausia gyvenimo klaida? Iš kur juodžiausiais gyvenimo momentais galima semtis stiprybės?

Papildomai šią temą dar galima nagrinėti:

1. Kristaus Paaukojimo šventė (02-02): Šios šventės paskirtis – paminėti Kristaus paaukojimą. Pagal Bibliją, Juozapas ir Marija atnešė savo kūdikėlį į Jeruzalės šventovę pašvęsti jį Viešpačiui. Toks buvo Dievo per Mozę duotas įstatymas. Šeima nediskutavo, ar šis veiksmas būtinas, jei jų kūdikis yra Aukščiausiojo Sūnus. Vėliau Kristus savimi atpirko žmonių padarytas nuodėmes. Kas tai yra auka? Ar mes sugebame padėti kitiems? 2005 metais Lietuvoje atlikti sociologiniai tyrimai¹⁰ rodo, kad per pastaruosius penkerius metus jaunimo tarpe išryškėjo daugiau egoistinių nuostatų – galimybė būti naudingi kitiems iš vertybių sąrašo grėsmingai nyksta, tačiau auga pasitikėjimas savimi, ryškėja nuostata, kad gyvenimo sėkmė priklauso nuo savęs paties. Kodėl mes linkę daugiau naudotis kitais, bet mažiau padėti patys?
2. Advento pradžia (11.30): Kuo Advento laikotarpis žmogui gali būti naudingas? Surenkite su mokiniais Advento vakarą ir jo metu pakalbėkite apie tikėjimo ir religijos reikšmę, dvasinės ramybės ir apsisivalymo svarbą.

Atgal

⁹ <http://siauliai.mok.lt/rerichas/temos.htm#Informacija%20norintiems%20nusižudyti>

¹⁰ <http://www.zarasai.lt/apstalas/index.php?kas=204>

Geras žmogus – ne profesija?

Rita Šilanskienė, Telšių „Krantas“ vidurinė mokykla

Šiandien dažnai girdime: geras žmogus – ne profesija. Taip dažnai, kad imame tuo patikėti...

Bet ar ne su nostalgija prisimenam savo vaikystę ir paauglystę, kai bėgdami į lauką saugiai durų raktą paslėpdavom po kilimėliu... Mūsų seneliai išeidami bažnyčion ar į laukus tik įkabindavo spyną kaip ženklą, kad nieko nėra namuose... Šiandien mūsų kišenes ir rankines sveria ryšuliai raktų, o ar jaučiamės saugūs? Raktų daugybė, o tą vienintelį, raktą į širdį, jau ir pametėme...

Apakinti pilnų lentynų, pasiklydome. Gražu, kad jaunimas jau ima atsitokėti ir ironizuoja: fizinis žmogaus penas – „MAXIMA“, dvasinis – „KELIAS Į ŽVAIGŽDES“. Išbrisi ir iš to. Norisi tuo tikėti. Seimūnai trimituodami, kad reikia taupyti (gaila, kad taip jie patys nesielgia...) baigdami kadenciją, sugebėjo algeles pasididinti... Nieko... Suplonės pinigės, mažiau pirkim, o kažko vis tiek norėsis... Gal taip atsigręšim į žmogaus dvasią. Juk žmogiškumas nieko nekainuoja.

Mes, mokytojai, turim tuos dvasingumo daigelius nors sėti. Patys jausimės geriau, galėsime save nuraminti: stengiausi. Ir Kamiau Sizifas gražiausias nusileidimo, trumpo atokvėpio valandėlę, „kai pamažėle iš viršūnės leidžias dievų urkštynėn, jisai pranoksta savo lemtį, jisai tvirtesnis už savo akmenį...“

Norisi, kad kasdienio chamiškumo, kasdienio abejingumo būtų mažiau, kad akys būtų šiltesnės. Šiandieninis chamiškumas, įgijęs civilizuotą pavidalą, maskuojamas kostiumu ar kaklaraiščiu, vakarietiška šypsena, sunkiau ir atpažįstamas. Sunkiai įsivaizduoju mokytoją, kuris, pasikvietęs tėvą, pats reikšmingai taisytų sąsiuvinius ir už durų besinervinantį tėvelį paprašytų užteiti, pavyzdžiui, po poros valandų... O kaip yra kitose institucijose? Reikšmingi veidai, akivaizdus demonstravimas, kad rimtai dirbu. Štai praeitą savaitę vienoje ligoninėje, onkologijos skyriuje, belaukiant rentgeno (lydėjau artimą žmogų), pirmąjį ligoniuką eilės tvarkytoja (atrodo, kad tai buvo paprasčiausia valytoja, norinti atrodyti

reikšminga) pakvietė po dviejų valandų, kai jau neapsikentę lydintieji ėmė maištauti. Bet buvo dar ir priešistorija. Pučiant žvarbiam rudeniniam vėjui ligoniukai stovi anapus durų, o tie reikšmingieji – šiapus. Jiems šilta, jauku. Juk gydytojai darbą pradeda 8.00, negi ėleisi? Cinizmo viršūnė. Gal matėt mokyklą, į kurią įleidžiama tik skambučiui nuskambėjus ir laikrodžiui išmušus 8? Juk neatversi tokiems „Grožio ir Gėrio link“ 115 psl., kur kalbama apie Diogeno ieškojimus ... Tik pamąstai, negi ir mano ugdytiniai tokioje situacijoje taip pasielgtų? Oi, kaip nenorėčiau... Todėl ir reikia kažką daryti, anot profesoriaus, „kažkas turi uždegti žvakelę“.

Man padeda „Gėrio ir Grožio link“. Patys tiek niekaip neprigalvotume. Sukaupę gyvenimišką patirtį, dažnai pabaigiame pilku moralu. Daugiau nei metus turiu šią KNYGĄ. Ir labai norėtusi, kad Švietimo ministerija rastų lėšų ne kokioms nors abejotinos reikšmės prevencinėms programoms leisti, o kiekvienam klasės auklėtojui padovanotą KNYGĄ .

Pati nustebau, kad mane taip sužavėjusios Profesoriaus ir jo puikios šeimos idėjos kitiems dar ir negirdėtos. Kaip tik todėl, kurso draugės pakviesta, per mokinių rudens atostogas nuvykau į Klaipėdos „Ąžuolyno“ gimnaziją. Labai nerimavau: kaip seksis Profesoriaus idėjas skleisti per tarpininkus, ar pajus Profesoriaus dvasią? Atrodo, galiu sakyti, pavyko. Klausytojų žvilgsniai vis šiltėjo, mielai dirbo ir praktines užduotis, atsišvietė kai kurias temas, kai kurias aš pati atšviestas palikau. Muzikos ir dailės kūrinius į kompaktinius diskelius įrašiau, Profesoriaus internetinės svetainės adresiuką nurodžiau, o ten tikrai ras ne vieną parengtą klasės valandėlei tinkamą dorinį disputą. Beveik visus idėjos sužavėjo; tik vienas taip ir nepakėlė akių nuo taisomų sąsiuvinų...

Kai kurias KNYGOS temas naudoju ir literatūros pamokose, ypač praverčia rengiantis rašiniui. Pavyzdžiui, su šeštokais rašėme rašinį „Šventė mano namuose“. Norėjosi netradicinio pasakojimo. Paprastai visi lyg susitarę pasakoja apie Kalėdų senį, puošniai padabintą eglutę, dovanas. Įžanginiam pokalbiui pasinaudojau 1.1.2 temos eilėraščiu „Mano šeima“. Tikrai moksleivių rašiniai, mano akimis, buvo nuoširdesni: mokėjo pasidžiaugti ir mamos kepamu pyragu, ir tėvelio mokėjimu sutaisyti durų spyną... Kitam didžiausia šventė – sugrįžti į Lietuvą. Labai nuoširdžiai ir visai ne banaliai nuskambėjo šeštoko žodžiai, kad Lietuvoj ir žolė kitaip nei Airijoje kvėpia, ir draugai čia, ir močiutė...

Kadangi mokykloje KNYGA tik viena ir kad nesijausčiau kaip spyna (pati valgau, kitiems neduodu), su savo auklėtiniais pagal knygos kai kurias temas rengiame teatrines improvizacijas ar eksromptus (net nežinau, kaip pavadinti) ir prašysimės į svečius pas bendraamžius – per rengiamas kitų klasių valandėles. Vienu šūviu – keli zuikiai: ir sceninė patirtis, ir raiškus žodis, ir kolegoms lengviau. Formą įsivaizduoju taip: aš pateikiu įvadinę informaciją, maniškiai – teatrines improvizacijas, o mums padarius savo darbą klasės auklėtojas pagal jam pateiktus iš anksto klausimus rengia dorinį disputą.

Taigi, raktelis mums duotas. Tas raktelis – „Grožio ir Gėrio link“. Bandykime atrinkinti ar bent pasibelsti į mokinių sielas. Tegu būna pirmiausia geras žmogus, o tada galvokim apie profesiją.

Muzikinio sveikatinimo mokyklėlė "SVEIKUTIS"

Sveiki, ☺

Jei Jus sudomino žodžiai „muzikinis sveikatinimas“, - „Sveikutis“ džiaugiasi galėsiąs trumpai papasakoti apie ankstyvojo muzikinio ugdymo galimybes ir jo teikiamą naudą. Ji reikalinga visiems, tačiau yra tokių, kuriems draugystė su „Sveikučiu“ ypač aktuali.

Sveikučio programos. Būsimųjų mamų dainos

Jei dabar po Jūsų širdimi spurda nauja gyvybė ir maža kojele stuksendama nuolat primena, kad džiugus susitikimo akimirksnis vis artėja, tai Jūs priklausote laukiamųjų būsimųjų mamų ir tėčių grupei.

Mūsų darbo patirtis rodo, kad būsimos mamos dainavimas, muzikavimas bei abiejų tėvų dalyvavimas nuotaikingoje muzikos pamokėlėje turi didžiulės reikšmės:

- būsimos mamytės dvasinei ir fizinei savijautai;
- būsimos mažylio sveikatai („Dienos dainelių“ ciklas padeda nepainioti dienos su naktim), jo intelektui, muzikalumui bei kūrybiškumui;
- laukiamo vaikelio emociniam ryšiui su tėvais;
- šeimos santarvei, savitarpio supratimui – tėtis geriau supranta mamą ir išmoksta susidraugauti su kūdikėliu dar iki jo gimimo.

Galime pasidžiaugti, kad „Sveikutis“ patvirtino daugelio šalių mokslinių tyrimų išvadas, ir mūsų muzikinio sveikatinimo pamokėlėse dalyvaujančios nėštukės ne tik pradėjo geriau jaustis, bet ir pagimdė sveikus, gerai išsivysčiusius ir gražius sveikučius ☺.

Iki gimimo mūsų mokyklėlėje „muzikavę“ mažyliai ateina į šį pasaulį be komplikacijų, gerai išsivystę, sveiki, daug sparčiau vyksta jų psichofizinė bei socialinė raida ir mamos pačios juos ilgai maitina.

Marytės ir Bim-bam-bomo dainelės

Šios programos skirtos šeimoms, po kurių stogu neseniai ar prieš metus kitus apsilankė gandrai. **Marytės** dainelių mokosi 3-7 mėnesių kūdikėliai, o **Bim-bam-bomo** – 8-14 mėnesių mažyliai. Sveikutis padės, kad Jūsų kūdikis augtų sveikas, protingas, laisvas ir kūrybingas!

Jūs, tikriausiai, domina, kaip vyksta mažutėlių mokymas? Juk jie dar nieko nesupranta ir mažai ką sugeba... Tai tiesa, tačiau žmogaus galimybės yra daug didesnės, negu kartais atrodo. Mokslininkai pastebėjo, kad vienintelis kūdikio organas – klausa yra tokia pati, kaip ir suaugusio žmogaus, tad muzikos garsai, kurių suvokime dalyvauja abu smegenų pusrutuliai, gali padėti lavinti mažylio suvokimą ir labai svarbių smegenų jungčių – sinapsių, lemiančių intelekto lygį, mąstymo, kalbėjimo greitį ir daugelį kitų reikšmingų dalykų, susidarymą. Juk daugeliui yra žinoma, kad kažkodėl muzikuojantiems vaikams geriau sekasi matematika ir kiti tikslieji mokslai. Tai ir yra smegenų lavinimo ir didesnių jų galimybių pasekmė, nes tolygiai veikiantys abu smegenų pusrutuliai garantuoja sėkmę ir tiksluosiuose, ir humanitariniuose moksluose.

Muzikos poveikis tiek negimusiam, tiek ir jau gimusiam mažyliui gali būti panašus į... koncertinės aparatūros pajungimo galimybes: jei mes turime gerą valdymo pultą (smegenis), kuris turi daug atvirų kanalų (smegenų jungčių), į kuriuos galime sujungti įvairių kolonėlių, elektrinių muzikos instrumentų ar audio aparatūros laidų, tai mes galime organizuoti didelę šventę, koncertą, renginį. Tačiau, jei mūsų valdymo pultas kuklus?.. Štai muzikinis kūdikių ugdomasis sveikatinimas ir padeda formuoti didesnes intelekto, mąstymo, kalbos, kūrybiškumo galimybes.

Moksliniai tyrimai ir „Sveikučio“ patirtis rodo, kad ankstyvojo muzikinio ugdymo dėka mažyliai:

- geriau miega ir valgo;
- pradeda lengviau bendrauti, drąsiau jaučiasi vaikų ir suaugusių aplinkoje;
- ima lengviau koordinuoti judesius, sparčiau vystosi jų smulkioji motorika;
- greičiau pradeda kalbėti, vaikščioti;
- nuo mažens auga optimistais ir vunderkinderiukais ☺

Taigi, anksčiau pradėtas lavinti vaikas geriau mokysis ir lengviau skinsis kelią į gyvenimą. „Sveikutis“ gali padėti įgyvendinti šį siekį! ☺

Mūsų pamokėlėse visi grojame būgnais, metalofonais, ksilofonais, dūdelėmis, barškučiais ir kitais rimtais☺ instrumentais. Jūs ateikite, pamėginkite ir pakili nuotaika taps įprastine bei ilgalaikė Jūsų būseną!

Muzikinės psichosavireguliacijos programa

Trečioji Sveikučio draugų grupė – tai visi tie, kurie nori linksmi ir naudingai praleisti laiką arba kuriuos slegia didelis gyvenimo tempas, rutina, o kasdienė įtampa baigia surinkti tuos menkus gyvenimo džiaugsmo trupinius. Mes visų Jūsų laukiame! Grodami lengvai įvaldomais Karlo Orfo instrumentais patirsite muzikavimo malonumą, atsipalaiduosite bei užsimiršite.

Numatomos programos mokytojų profesinei kompetencijai plėtoti

Trakuose įsikūrusiame verslo, pramogų ir laisvalaikio centre „Trasalis“ (Gedimino g. 26, www.trasalis.lt) netrukus bus siūlomos pedagogų profesinės kompetencijos plėtros programos, skirtos muzikos mokytojams bei pedagogams, turintiems tinkamus muzikinius gebėjimus, t.y. mokantiems dainuoti bei groti pianinu. Inovatyviais Asmeninės prasmės (autorius – profesorius Albertas Piličiauskas) ir Emocinio imitavimo (autorė – doc. dr. Lolita Navickienė) metodais paremtos ir sertifikuotos programos galės praplėsti turimas pedagogų kompetencijas bei suteikti naujas. Siūlomi trys programų tipai:

- Kūdikių muzikinis ugdomasis sveikatinimas, taikant inovatyvius metodus.
- Nėščiąjų muzikinis ugdomasis sveikatinimas, taikant inovatyvius metodus.
- Vaikų (7-10 metų) muzikinis ugdomasis sveikatinimas, taikant inovatyvius metodus.

Apie Sveikučio mokyklėlę

Naujininkų poliklinikoje veikianči „Sveikučio“ mokyklėlė buvo įkurta 2003 metais prof. habil. dr., tarptautinės mokslų akademijos (ITTAS) akademiko Alberto Piličiausko bei VŠĮ Naujininkų poliklinikos direktorės gydytojos Vilijos Kristinos Židonienės pastangomis. „Trasalio“ „Sveikutis“ lankytojams duris atvėrė 2006 metų pavasarį. Metodinė programa, paremta autoriniais metodais, užsienio bei asmenine patirtimi buvo kuriama ne vienus metus. Muzikos pamokėlės vedanti Lolita Navickienė turi beveik 20 metų pedagoginį darbo stažą, yra socialinių mokslų daktarė, docentė, muzikos mokytoja ekspertė, 2005 metais pelnusi garbingą „Metų mokytojos“ apdovanojimą.

Taigi, „Sveikučio“ pamokėlėse be pasaulinių žymiausių K. Orfo, Ž. E. Dalkrozo, Š. Suzuki ir kitų muzikinio ugdymo koncepcijų naudojami ir autoriniai metodai – Emocinio imitavimo (autorė – doc.dr. Lolita Navickienė) ir Asmeninės prasmės (autorius – prof.habil.dr. Albertas Piličiauskas), kurių dėka atsiveria galimybė pateikti specialias muzikinės veiklos užduotis, akcentuojančias teigiamų išgyvenimų svarbą. O juk džiaugsmo, švelnumo, pakilumo, ryžto ir panašių būsenų perteikimas muzikavimo metu teigiamai veikia programų dalyvių psichofizinę savijautą, padeda atsipalaiduoti ir užsimiršti. Pamėginkite, ir optimistinė būsena taps nuolatine Jūsų palydove!

Norime pasidžiaugti, kad muzikos mokytoja Lolita, „Sveikučio“ draugų patogumui, drauge su savo sūnumi Albertu, išleido knygutę nėštukėms ir tiems, kurie mėgsta dainuoti „**Būsimų mamų dainos**“. Tad visi norintys jau gali ir namuose mokintis dainuoti lopšines, dienos daineles (knygelė turi du kompaktinius diskus), padedančias kūdikėliams nemaišyti dieneles su naktele ir smagiai leisti laiką.

Tvarkaraštis

Pamokėlės vyksta keturis kartus per savaitę - 1-dieniais ir 3-dieniais Vilniuje, 2-dieniais ir 6-dieniais Trakuose (tvarkaraštį žr. www.sveikutis.lt)

Kur mus rasti?

„Sveikučio“ mokyklėlė veikia Vilniuje, Dariaus ir Girėno g. 18, Naujininkų poliklinikoje (priešais parduotuvę "Maxima" - www.sveikutis.lt) ir Trakuose įsikūrusiame naujame bei moderniame verslo, pramogų ir laisvalaikio centre „Trasalis“, SPA padalinyje, 216 kabinete, kuriame įrengtas vienas geriausių Lietuvoje muzikinio sveikatinimo centrų. Čia lankytojai ras puikių ir retų, aukštos kokybės ir lengvai įvaldomų muzikos instrumentų gausybę, gražią aplinką, šalia įsikūrusius erdvius druskų kambarius (juk pamuzikavus galima pakvėpuoti ir jūros kvapais, tada nebus baisūs jokie virusai) ir dar daugybę suaugusiems ir vaikams siūlomų pramogų.

Telefonas pasiteirauti

Muzikos mokytoja - Lolita Navickienė, mob. nr. 8659 33041

Atgal